

Viļānu HES ūdenskrātuves ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi

Izstrādāja: SIA „Inženieru birojs „PROFECTO””
Daugavas prospekts 27, Ikšķile, LV-5052
Reģistrācijas Nr. 40003802725
Būvkomersanta reģistrācijas Nr. 4119-R

valdes loceklis Edgars Logins

Gundars Birzleja, LMB sertifikāts Nr. 5-01623

Ikšķile

2022. gads

Ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi

1. Vispārīgie dati:

- 1.1. ūdens objekta nosaukums – *Viļānu HES ūdenskrātuve*
- 1.2. atrašanās vieta (pilsēta, novads) - *Viļānu pilsēta, Rēzeknes novads*
- 1.3. ģeogrāfiskās koordinātas: **56.54142, 26.9232493**;
- 1.4. ūdenssaimnieciskā iecirkņa kods/ūdenstilpes kods (saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras klasifikatoru): **42 8215**
- 1.5. upes baseins, kurā atrodas ūdens objekts: *Daugavas upju baseina apgabals, Aiviekstes upes lielbaseins*
- 1.5.1. upe, kur atrodas ūdens objekts – *Maltas upe*
- 1.5.2. attālums no ietekas citā upē, jūrā (km) - *Objekts atrodas uz Maltas upes 25 km no ietekas Rēzeknes upē*
- 1.6. ūdens objekta veids: *hidroelektrostacija atjaunota 1993.gadā, mākslīgs uzpludinājums izveidots 1951.g.*;
- 1.7. ūdens objekta saimnieciskās izmantošanas veids – **hidroenerģētika, rekreācija**;

2. Ūdens objekta raksturojums:

2.1. morfometriskais un hidroloģiskais raksturojums:

2.1.1. ūdens objekta sateces baseins (km ²)	A= 740 km ²
2.1.2. baseina relatīvā mežainība (%)	A _m = 40%
2.1.3. baseina relatīvā purvainība (%)	n/a
2.1.4. pavasara plūdu maksimālais caurplūdums	$Q_{1\%}=124,00\text{ m}^3/\text{s}$ $Q_{5\%}=96,00\text{ m}^3/\text{s}$
2.1.5. minimālais caurplūdums	$Q_{\min 30d.95\%}=0,51\text{ m}^3/\text{s}$ $Q_{\text{ekol.}}=1,27\text{ m}^3/\text{s}$
2.1.6. normālais ūdens līmenis (NŪL) (m) atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā	NŪL=113,13 m LAS;
2.1.7. zemākais ūdens līmenis (ZŪL) (m) atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā	ZŪL=112,93 m LAS;
2.1.8. augstākais (plūdu) 1 % ūdens līmenis (AŪL) (m) atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā	AŪL=113,33 m LAS
2.1.9. kopējais ūdens objekta tilpums normālam ūdens līmenim (tūkst. m ³)	$W_k = 283\ 000\text{ m}^3$
2.1.10. lietderīgais tilpums (tūkst. m ³)	$W_L = 31\ 600\text{ m}^3$
2.1.11. virsmas laukums normālam ūdens līmenim (ha)	$F_k = 15,8\text{ ha}$
2.1.12. ūdens objekta garums (km)	L= 2,5 km
2.1.13. ūdens objekta lielākais platums (km)	B= 0,15 km
2.1.14. ūdens objekta vidējais dziļums (m)	$W_k / F_k = 1,8\text{ m}$
2.1.15. ūdens objekta maksimālais dziļums (m)	3,5 m
2.1.16. krasta līnijas garums (km)	6,3 km
2.1.17. seklūdens zonas (dziļums mazāks par 0,5 m) platība (ha)	1,1 ha
2.1.18. ilggadīgā vidējā notece gadā ūdens objektā (milj. m ³)	$199,7 \cdot 10^6\text{ m}^3$
2.1.19. ietekmēto zemju platība normālam ūdens līmenim (ha)	13 ha

2.2. ūdens objekta ekoloģiskā stāvokļa raksturojums:

2.2.1. prioritārie ūdeņi (ūdens objekta atbilstība normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti):

Saskaņā ar Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumiem Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" 2.pielikumu Maltas upe posmā no Viļāniem līdz grīvai, t.sk. Viļānu HES ūdenskrātuve, noteikta kā karpveidīgo zivju prioritārie ūdeņi.

2.2.2. ūdens objekta hidroloģiskā režīma ietekme uz piegulošo platību gruntsūdens līmeņiem:

Viļānu HES ūdenskrātuves ekspluatācijas laikā piegulošo platību gruntsūdens līmeņi ir nostabilizējušies un turpmāk straujas gruntsūdens līmeņu izmaiņas nav paredzamas. Ūdens līmeņa svārstības ūdenskrātuvē notiek atļautajā diapazonā - 0,2 m un palu pārvadīšanas periodā neizmaina gruntsūdens līmeņus piegulošajās teritorijās. Tie mainās dabisku iemeslu rezultātā-lietavas, sausuma periodi.

2.2.3. hidrobiocenožu raksturojums, tajā skaitā dati par kopējo un virsūdens aizaugumu (%):

Ūdens objekta aizaugums ar augstākiem ūdensaugiem ir neliels- kopumā sasniedz 20%. No ūdensaugiem gultnē dominē pavedienaļģes, gar krastiem – niedres, ezmeldrs, glīvenes, ūdens mētras, mazlēpes un citi augi. Zoobentosā dziļākās vietās sastop moluskus, sānpeldes un odu kāpurus. Piekrastē bentosu pārstāv pārsvarā amfibiotsisko kukaiņu-spāru, strauteņu, maksteņu, odu kāpuri. Bentosa produkcija-vidēji-14,7 g/m². Zooplanktona sastāvs un produkcija dabiski svārstās pa gada sezonām. Dominē airkāji (Copepoda), zarūsaini(Clacodera) un sīkas virpotāju (Rotatoria) sugas.

2.2.4. ihtiofaunas raksturojums:

Ūdenskrātuvēs ihtiofauna ir daudzveidīga un var sastapt vairumu parasto saldūdeņu zivju: raudas, līņus, zandartus, asarus, līdakas, karpas, sapalus, plīčus, plaužus, pa retam arī strauta foreles, bet bieži auslejas, vīķes u.c. mazvērtīgu zivju sugas. Citi iemītņieki: pļavu un ezeru vardes, zalkši, no zīdītājiem-bebri un ūdeles. Ūdenskrātuvē apmetas arī pīles, iespējami to perējumi.

2.2.5. ekoloģiskā stāvokļa vērtējums un to ietekmējošie faktori:

Ūdenskrātuvi negatīvi iespaido Viļānu uzņēmumu un mājāsaimniecību notekūdeņi, un tāpēc ūdens kvalitāte noteikta kā β-mezosaproba. Zivju resursi nav izmantojami rūpnieciski, taču tos var izmantot makšķerēšanai. Nav pieļaujams HES radītais ūdens līmeņa un caurteces krasas svārstības vairāk kā atļauts zivju nārsta laikā.

2.3. ūdens objekta un tā piekrastes joslas saistība ar aizsargājamām teritorijām un aizsargājamiem dabas objektiem;

Viļānu HES ūdenskrātuve, tās ietekmes zona un aizsargjoslas neietilpst nevienā aizsargājamā dabas teritorijā, nav aizsargājama ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas objektu.

Maltas upas krastos un Viļānu HES ūdenskrātuvē nav sastopamas aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas. HES darbība neizsauc būtisku biocenožu transformāciju ūdenskrātuves krastos.

2.4. ūdens līmeņa regulēšanas būvju raksturojums:

2.4.1. aizsprosta virsas augstuma atzīme (m)

atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā

114,53 m LAS-2000,5

2.4.2. aizsprosta virsas platums (m);

7,5 m

2.4.3. aizsprosta virsas garums pa asi (m);

50 m

2.4.4. aizsprosta nogāžu slīpums augšas bjeķā un lejas bjeķā;

AB 1:0 ; LB 1:2

2.4.5. aizsprosta nogāžu nostiprinājuma materiāls

AB- betona siena

LB- dabīgais apaugums

2.4.6. ūdens novadbūves tips; *Valēja tipa dzelzsbetona pārgāzne. 2021.gadā veikta rekonstrukcija, kā rezultātā jauno pārgāznes jauno aizvaru ass pārvietota 5,25 m AB virzienā. Pārgāznes ūdens izvades labā krasta (LK) ailes un kreisā krasta (KK) aiļu platumi ir 8,80 m un vidējā ailes platums ir 8,00 m.*

LK un KK jauno aizvaru aiļu platums ir 9,10 m ar septiņiem statņiem un izceļamiem koka vairogu aizvariem un katras aizvara ailes platums ir 1,30 m.

Vidējās pārgāznes ailes ūdens izvades ailes platumu 8,80 m sadalīts ar starpbalstu 0,80 m, un uzstādīti divi jauni regulējami metāla aizvari ar mehānisko skrūves piedziņu.

Katra aizvara platums 4,20 m un ūdens izlaides platums ir 4,00 m.

2.4.7. ūdens novadbūves pārgāznes augstuma atzīme (m)

atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā;

109,53 m LAS LAS-2000,5.

2.4.8. ūdens novadbūves dibena augstuma atzīme (m)

atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā;

108,93 m LAS LAS-2000,5.

2.4.9. hidroelektrostacijas vai dzirnavu raksturojums:

HES uzstādītas divas vertikālas Kalpāna tipa turbīnas K-120 ar sekojošiem darba rādītājiem:

2.4.9.1. aprēķina spiediens (m):

4,0-4,8m

2.4.9.2. aprēķina caurplūdums (m³/s):

2,75÷5,00 m³/s

2.4.9.3. turbīnu tips:

Kaplāna

2.4.9.4. turbīnu skaits:

2

2.4.9.5. turbīnu jauda (kW):

240 kW

2.4.9.6. pievadkanāla garums (m):

4,5 m

2.4.9.7. atvadkanāla garums (m):

0

2.4.9.8. upes posma garums starp pievadkanālu un atvadkanālu (m):

0

3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi:

3.1. hidrotehnisko būvju ekspluatācijas nosacījumi:

3.1.1. noteces regulēšanas pasākumi

Viļānu HES esošo hidrotehnisko būvju darbība nodrošina augstāko 1% (plūdu) ūdens līmeni (AŪL) - 113,33m LAS-2000,5, normālais ūdens līmenis (NŪL) ir 113,13m LAS-2000,5, zemākais ūdens līmenis (ZŪL) ir 112,93m LAS-2000,5. Viļānu HES hidrotehniskās būves tiek izmantotas diennakts regulēšanas režīmā. HES pārsvarā darbojas izmantojot uzkrāto ūdens daudzumu, nostrādājot 0,2 m uzkrāto ūdens daudzumu.

Normālas darbības apstākļos, kad upē ir pietiekami liels ūdens daudzums un pietece, sasniedzot ūdens līmeni 113,13m (NŪL) ieslēdzas pirmā stacijas Kaplāna turbīna. Ja līmenis turpina paaugstināties, ieslēdzas arī otra Kaplāna tipa turbīna. Līmenim pazeminoties turbīnas izslēdzas pretējā secībā. Viļānu HES atļauts strādāt tikai ūdens pietece režīmā. Turbīnu darbību pieskaņo pietecei upē. Ja pietece upē ir mazāka par ekoloģisko pieplūdumu $Q=1,27 \text{ m}^3/\text{s}$, hidrotehniskā būve nedrīkst darboties uzkrāšanas režīmā, bet viss ūdens jānovada lejasbjefā.

Turbīnu optimālais darbināšanas režīms tiek noteikts ekspluatācijas gaitā.

3.1.2. hidromezгла darbība ārkārtējos (plūdu) apstākļos

Pazīme, kas liecina par plūdu apstākļu iestāšanos ir situācijā, ja strādājot HES turbīnām ūdens līmenis ūdenskrātuvē ceļas augstāk par NŪL 113,13 m LAS-2000,5. Dabiskos apstākļos tas ir iespējams pavasara plūdu apstākļos.

Īsi pirms pavasara palu perioda jāpārlicinās vai iespējama novadbūves aizvaru pacelšana-jāatkaļ ledus, jānovāc peldoši un ledū ielūzuši priekšmeti, jāpārbauda aizvaru pacelšanas ierīces, lai nekas netraucētu ūdens novadīšanu caur aizvariem.

Ja pavasara palu un ziemas atkušņu periodos strauji iestājas silts laiks un biezas sniega segas kušanas rezultātā gaidāmi lieli pali, ūdenskrātuve jānostrādā iespējami tuvu ZŪL 112,93 m LAS-2000,5, lai akumulētu ūdens masu. Palu periodā jāorganizē pastiprināta HES būvju darbības uzraudzība un diennakts dežūras, lai nepieciešamības gadījumā

varētu rīkoties atbilstoši un savlaicīgi atvērt aizvarus. Ūdens līmenim strauji ceļoties, jāizceļ aizvari tā, lai ūdens līmenis nepārsniegtu AŪL 113,33m LAS-2000,5. Aizvaru izceļšanu obligāti jāsāk pie ūdens līmeņa 113,33 m LAS-2000,5. Pasākumi izceļot aizvarus un visas turbīnas darbinot ar maksimālu caurplūdumu, nodrošina 124, 0 m³/s novadīšanu caur novadbūvi. Līdzīgi jārīkojas vasaras-rudens plūdu laikā un pēc intensīvām un ilgstošām lietussgāzēm.

3.1.3. minimālā vai ekoloģiskā caurplūduma tehniskais nodrošinājums;

Periodos, kad upes dabiskais caurplūdums ir mazāks par noteikto ekoloģisko caurplūdumu 1,27 m³/s, HES darbības elektroenerģijas ražošanai jāpārtrauc, bet viss pietekošais ūdens bez aiztures jānovada lejas bjefā. Tehniski tiek nodrošināts caur KK vai LK aizvaru ailēm, izņemot vienu koka aizvara vairogu (0,90 x 1,30 m). Ilgstoša mazūdens perioda gadījumā, dabiskās iztvaikošanas rezultātā, ūdens līmenis ūdenskrātuvē var pazemināties zem ZŪL.

3.1.4. ūdens resursu izmantošana mazūdens periodā;

Mazūdens periodā dabiskā upes pietece pārsniedz noteikto ekoloģisko caurplūdumu 1,27m³/s Viļānu HES turbīna K-120 var tikt darbināta periodiski, atkarībā no pietece ūdenskrātuvē un noteiktajiem līmeņa ierobežojumiem. Šajā periodā ūdenskrātuves līmeņu regulēšana norisinās starp NŪL 113,13m LAS-2000,5 un ZŪL 112,93 LAS-2000,5 , kas veido lietderīgo ūdens tilpumu. Lietderīgā ūdens tilpumā ietilpstošais ūdens tiek izmantots turbīnu darbināšanai un ekoloģiskā caurplūduma 1,27m³/s nodrošināšanai.

Periodos, kas ūdens daudzums ir mazāks par ekoloģisko caurplūdumu 1,27 m³/s hidrobūvei nav atļauts darboties uzkrāšanas režīmā un viss ūdens bez aiztures jānovada lejas bjefā.

Ja ūdens līmenis sakrīt ar ZŪL pieļaujams, ka caur hidrobūvi esošais caurplūdums ir vienāds ar upes kopējo pieteci bez iztvaikošanas zudumiem. Ilgstoša mazūdens perioda gadījumā, dabiskās iztvaikošanas rezultātā, ūdens līmenis ūdenskrātuvē var pazemināties zem ZŪL.

3.1.5. darbības ierobežojumi zivju nārsta periodā;

Nav izdalāmas noteiktas svarīgākās nārsta vietas, jo visas zivis nārstošanai izmanto visas piemērotās vietas. Zivju nārsta laikā nepieciešams nodrošināt stabilu un ilgstošu palu gaitu, ar pakāpenisku ūdens līmeņa celšanos un lēnu krišanos, mākslīgi neizmainot dabisko palu gaitu.

Ūdens līmeņa svārstības nedrīkst pārsniegt 0,2 m diennaktī, līmeņu diapazonā starp NŪL 113,13 LAS-2000,5 un ZŪL 112, 93 m LAS-2000,5 , izņemot gadījumu, kad ūdens līmenis ceļas plūdu gadījumā.

Saldūdens zivju galvenajos nārsta un migrācijas periodos no 01.aprīļa līdz 01.jūnijam un no 01.oktobra līdz 30.novembrim aizliegta ūdenskrātuves iztukšošana un tīrīšana, izceļot novadbūves aizvarus, t.i. nav pieļaujama ar ūdens vidi saistītu darbu veikšana.

Ar Maltas upi un ūdenkrātuves tīrīšanu saistītus darbus ieteicams plānot jūnijā, jūlijā augustā un septembrī.

3.2. saimnieciskās darbības nosacījumi:

3.2.1. ūdens objekta izmantošana ekspluatācijas noteikumos paredzētās saimnieciskās darbības veikšanai Viļānu HES ūdenskrātuvi izmanto ūdens uzkrāšanai un Viļānu HES darbības nodrošināšanai un rekreācijai.

Veicot darbību ekspluatācijas noteikumos noteiktajos līmeņos starp AUL 113,33 LAS-2000,5 un ZŪL 112,93 LAS-2000,5, pieguļošās teritorijas netiek ietekmētas.

Pašvaldība un apkārtējo zemju īpašnieki ir informēti par Viļānu HES un tās ūdenskrātuvi, kā arī ūdens izmantošanas nosacījumiem. Ūdens uzstādīnājums ūdenskrātuvē panākts ar zemes aizsprosta, novadbūves un regulējamu aizvaru palīdzību.

3.2.2. piekrastes platību izmantošana ūdens objekta aizsargjoslā

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu Viļānu HES ūdenskrātuvei un Maltas upei ir divu veidu aizsargjoslas:

1. Virszemes ūdensobjektu aizsargjosla;
2. Aizsargjosla ap aizsprostiem.

Virszemes ūdensobjekta aizsargjoslas un robežas dabā nosaka un plānojumos iezīmē pašvaldību speciālisti, saskaņojot šo darbību ar VVD reģionālo vides pārvaldi. Teritorijas plānojumā saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 7.pantu gar Maltas upi noteikta virszemes ūdensobjekta aizsargjosla 300 m platumā. Viļānu pilsētas plānojumā Maltas upei noteikta aizsargjosla 10m, kas vietām palielināta, ņemot vērā applūstošās teritorijas. HES ūdenskrātuvei noteikta 10 m aizsargjosla.

Ūdenskrātuves aizsargjoslā atrodas lauksaimniecības un mežu zemes, kā arī Viļānu pilsētas teritorija.

Dzeramais ūdens no ūdenskrātuves netiek ņemts.

Viļānu HES ūdenskrātuve vēsturiski pastāvējusi samērā sen, un teritoriju izmantošana ap to vienmēr bijusi plānota rēķinoties ar ūdenskrātuves esamību, līdz ar to ekspluatācijas noteikumos noteiktie ūdens līmeņi saimniecisko darbību un ierīkoto meliorācijas sistēmu darbību upei piegulošajās teritorijās nelabvēlīgi neietekmē.

Aizsargjoslas platums ap aizsprostu virs un zem aizsprosta ir noteikts 40 m.

Aizsargjoslas platumu mēra no hidrotehnisko būvju vistālāk akvatorijā izvirzītajām virszemes, pazemes, virsūdens vai zemūdens daļām.

Aizsargjoslas platums krastos pie aizsprosta ir 10 m vai 10m no ūdenskrātuves krasta. Aizsargjoslas platumu mēra no aizsprosta vistālāk no ūdenstilpnes vai ūdensteces izvirzītajām virszemes vai pazemes daļām, no aizsprosta sausās nogāzes pamatnes.

Saskaņā ar "Zvejniecības likuma" 9.pantu gar ūdenskrātuves abiem krastiem noteikta arī tauvas josla 4 m platumā.

Aprobežojumi aizsargjoslā un tauvas joslā noteikti ar Aizsargjoslu likuma 35.,37. un 58.pantiem, Zvejniecības likumu, kā arī ar novada teritorijas plānojuma prasībām.

3.2.3. ūdens objekta izmantošana citām saimnieciskām darbībām

Tiek izmantots saskaņā ar 3.2.1. punktā minēto. Ūdens objektā perspektīvā atļauta cita saimnieciskā darbība saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu. Ūdenskrātuve netiek izmantota dzeramā ūdens ņemšanai. Nepieciešamības gadījumā Viļānu HES ūdenskrātuvi iespējams izmantot ugunsdzēsības vajadzībām.

Ūdensobjekta robežās - Podļizovka (Ceriņu iela 22c), Viļānos izveidota oficiāla peldvieta

3.2.4. zivju nārsta nodrošinājums un citas dabas aizsardzības prasības

Nav izdalāmas noteiktas galvenās nārsta vietas, jo zivis nārstošanai izmanto visas piemērotās vietas ūdenskrātuves gultnē.

Zivju nārsta laikā nepieciešams nodrošināt pietiekami stabilu un ilgstošu palu gaitu ar pakāpenisku ūdens līmeņa celšanos un lēnu krišanos, t.i. mākslīgi neizmainot dabisko palu gaitu.

Ūdens līmeņa svārstības Viļānu HES ūdenskrātuvē nedrīkst būt lielākas par 0,2 m diennaktī, ūdens līmeņa diapazons starp NŪL 113.13 m LAS-2000,5 un ZŪL 112,93 m LAS-2000,5, izņemot gadījumus, kad ūdens līmenis ceļas plūdu gadījumā.

Saldūdens zivju galvenajos nārsta un migrācijas periodos no 1.aprīļa līdz 1.jūnijam un no 1.oktobra līdz 30.novembrim aizliegta ūdenskrātuves iztukšošana un tīrīšana, paceļot un/vai izceļot novadbūves aizvarus, t.i. nav pieļaujama ar ūdens vidi saistītu darbu veikšana.

Ar Maltas upi un ūdenskrātuves tīrīšanu saistītus darbus ieteicams plānot jūnija, jūlija, augusta, septembra mēnešos.

Prasības zivju aizsardzības un pārvades ierīcēm nosaka: Pret zivju iekļūšanu Viļānu HES turbīnās, ūdens ņēmējietasē pirms ūdens ieplūdes daļā ir uzstādītas aizsargrestes. Atstatums starp restu stieņiem ir 35 mm.

3.2.5. īpaši nosacījumi maksķerēšanai;

Jāievēro "Aizsargjoslu likumā" ūdenstilpnes aizsargjoslā noteiktie aprobežojumi it īpaši 4,00 m platajā tauvas joslā ap Viļānu HES un MK. 800 "Maksķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi" noteiktie aprobežojumi zivju nārsta laikā.

3.2.6. peldošo līdzekļu izmantošanas kārtība

Laivu reģistrācija un ekspluatācija jāveic atbilstoši MK. 213 "Ceļu satiksmes drošības direkcijā reģistrējamo kuģošanas līdzekļu reģistrācijas kārtība" un MK. 92 "Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos"

3.2.7. pašvaldības pieņemtie saistošie noteikumi, kas nosaka ūdens objekta izmantošanu

Pašvaldība nav pieņēmusi īpašus saistošos noteikumus Viļānu HES ūdenskrātuves izmantošanai. Ūdens objekta izmantošanu nosaka teritorijas plānojuma dokumenti.

3.3. saimnieciskās darbības veicēja pienākumi un tiesības;

Viļānu HES ūdenskrātuves un aizsprosta apsaimniekotājs un valdītājs ir SIA Janovskis.

HES hidrotehniskās būves atrodas vienas privātpersonas īpašuma “Brīvības iela 32” (kadastra nr.78170040501), pašvaldības īpašuma(kadastra nr. 78170040336) robežās. Apsaimniekotāja pienākums ir ievērot šos noteikumus un pastāvošo likumdošanu. Sevišķi vērība jāpievērš noteiktajam ūdens līmeņu režīmam un hidrotehnisko būvju stāvoklim, kā arī ekoloģiskā caurplūduma izvadīšanai Maltas upē aiz Viļānu HES būvēm.

Pienākumi:

-veikt ūdens līmeņa novērojumus hidromezglā, ūdenskrātuves augšbjefā uzstādot ūdens līmeņa novērošanas latu ar atzīmēm ekspluatācijas līmeņiem LAS;

-veikt ūdens līmeņu un caurplūdumu regulēšanu atbilstoši Noteikumos dotajiem režīmiem un visas darbības ar novadbūves aizvariem reģistrēt Hidrotehnisko būvju darbības datu uzskaites žurnālā, saskaņā ar MK Noteikumu Nr. 736 “Noteikumi par ūdens lietošanas atļauju”. Reģistrēt caurplūdumu raksturojošos lielumus:

- Turbīnu atvērumu;
- Ģenerācijas jaudu;
- Pārgāznes aizvaru atvēruma stāvokli;
- Augšas bjefa ūdens līmeni.

-uzturēt tehniskā kārtībā hidrotehniskās būves, veikt remontus, regulāras tehniskās apkopes un novērojumu datus reģistrēt Hidrotehnisko būvju darbības datu uzskaites žurnālā;

-ja rodas nepieciešamība samazināt ūdens līmeni zem ZŪL par to ir savlaicīgi jāpaziņo VVD Rēzeknes RVP un Rēzeknes novada pašvaldībai, kā arī leļpusē esošajā Nagļu HES valdītājam. Plānota krātuves nolaišana jāizdara vienmērīgi, pakāpeniski izņemot koka aizvarus;

- nodrošināt likumu un citu tiesību aktu ievērošanu 4m platajā tauvas joslas izmantošanā;
- apsekt krastus, noteikt erozijas vietas un sekot, lai netiktu pārsniegts pieļaujamais līmeņu režīms;
- nodrošināt ekspluatācijas personālu, kurš būtu atbildīgs par visu ūdenskrātuves un hidrobūvju ekspluatāciju saistīto darbu izpildi un būtu kompetents šo darbu veikt.

Tiesības:

-ražot elektroenerģiju, izmantojot Viļānu HES ūdenskrātuves uzstādījumu un Maltas upes ūdens resursus;

-aizsargjoslā veikt funkciju nodrošināšanai nepieciešamos darbus, brīdinot par to rakstveidā zemes īpašniekus vai tiesiskos valdītājus vismaz divas nedēļas pirms darbu sākšanas, izņemot avārijas vai seku novēršanas darbus, kuri jāveic neatliekami;

-uzraudzīt ūdenstilpnes stāvokli un aizsargjoslas platumā ziņot VVD vai pašvaldībai par konstatētajiem pārkāpumiem;

-Viļānu HES ūdenskrātuvē savlaicīgi pazemināt ūdens līmeni līdz ZŪL atzīmei 112,93m LAS-2000,5 ar mērķi operatīvi pārvadīt palu ūdeņus hidromezglā;

-slēgt līgumus ar citām juridiskām vai fiziskām personām par ūdenskrātuves izmantošanu citām vajadzībām atbilstoši pastāvošajiem noteikumiem.

3.3. saimnieciskās darbības veicēja darbība ārkārtējos dabas apstākļos.

Pazīme kas liecina par iespējamu ārkārtas plūdu apstākļu iestāšanos ir kad ūdens līmenis ūdenskrātuvē darbojoties turbīnām, strauji paaugstinās virs NŪL 113,13 m LAS LAS-2000,5 .

Pavasara palu laikā, ja strauji iestājas silts laiks un biezas sniega segas kušanas rezultātā sagaidāmi lieli pali, Viļānu HES ūdenskrātuvē ūdens līmenis jāpazemina tuvu ZŪL 112,93 m LAS-2000,5, lai uztvertu no apkārtējām teritorijām uzplūstošos ūdeņus. Līmeni ceļoties, jāizceļ koka vairogi, lai līmenis nepārsniegtu AŪL 113,33m LAS-2000,5 .

Nekavējoši jāziņo par situāciju HES valdītājam un, paceļot metāla aizvaru vai izņemot koka aizvarus ūdens novadbūvē, jāpazemina ūdens līmenis ūdenskrātuvē, kā arī iespēju robežās, izmantojot smilšu maisus un akmeņus, jācenšas novērst deformāciju zemes aizsprostā.

Civilās aizsardzības likumā un likumā "Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu" noteikts, ka institūciju apziņošanu veic HES valdītājs, vai cita tā nozīmēta persona. Ja HES hidrotehniskajām būvēm konstatētas novirzes no hidrobūves drošuma kritērijiem, kas var radīt katastrofas draudus, HES valdītājs nekavējoties par to ziņo leļpus esošai pašvaldībai, leļpus esošo hidrotehnisko būvju valdītājiem, elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmas operatoriem, kā arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam.

Papildus informēt nepieciešams arī Rēzeknes reģionālo vides pārvaldi.

Apziņošanai paredzēts izmantot mobilos sakarus.

4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu.

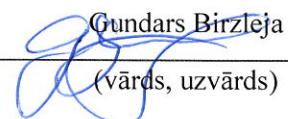
Atbildīgais par Viļānu HES ūdenskrātuves ekspluatācijas noteikumu ievērošanu ir atbilstošo objektu apsaimniekotājs. Kontroli par šo noteikumu ievērošanu veiks :

- Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvalde;
- Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR",
- Rēzeknes novada pašvaldība.

5. Papildmateriāli:

- 5.1. Viļānu HES ūdenskrātuves plāns 1:10 000;
- 5.2. Ūdens novadbūves shematiskis zīmējums;
- 5.3. Ģeodēzisko darbu veikšanai sertificētas personas sastādīts akts par ūdens līmeņu mērļatas piesaisti *EVRS* realizācijai Latvijas;
- 5.4. Zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinums par Viļānu HES uz Maltas upes Nr. 06-126;
- 5.5. ūdens objekta saimnieciskās darbības ietekmēto pašvaldību uzskaitījums;
- 5.6. ūdens objekta kopīpašnieku saraksts.

Ūdens objekta ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumus izstrādāja inženieris hidrotehniķis

(vārds, uzvārds)

Sertifikāts/licence Nr. 5-01623, izdots 24.08.2016.

Juridiskā persona: SIA „Inženieru birojs „PROFECTO””, Reģistrācijas Nr. 40003802725
(firma, reģistrācijas numurs)

Par ūdens objekta ekspluatācijas noteikumu izpildi atbildīgā persona (saimnieciskās darbības veicējs):

• **"Janovskis", Firma, SIA** - Reg. Nr.42403002257
(juridiskās personas firma un reģistrācijas numurs Uzņēmumu reģistrā)

Atbildīgā persona: Inita Janovska - Karlsbrega 230887-10009
(atbildīgās personas vai fiziskās personas vārds, uzvārds, personas kods) (paraksts)

Saskaņots ar:

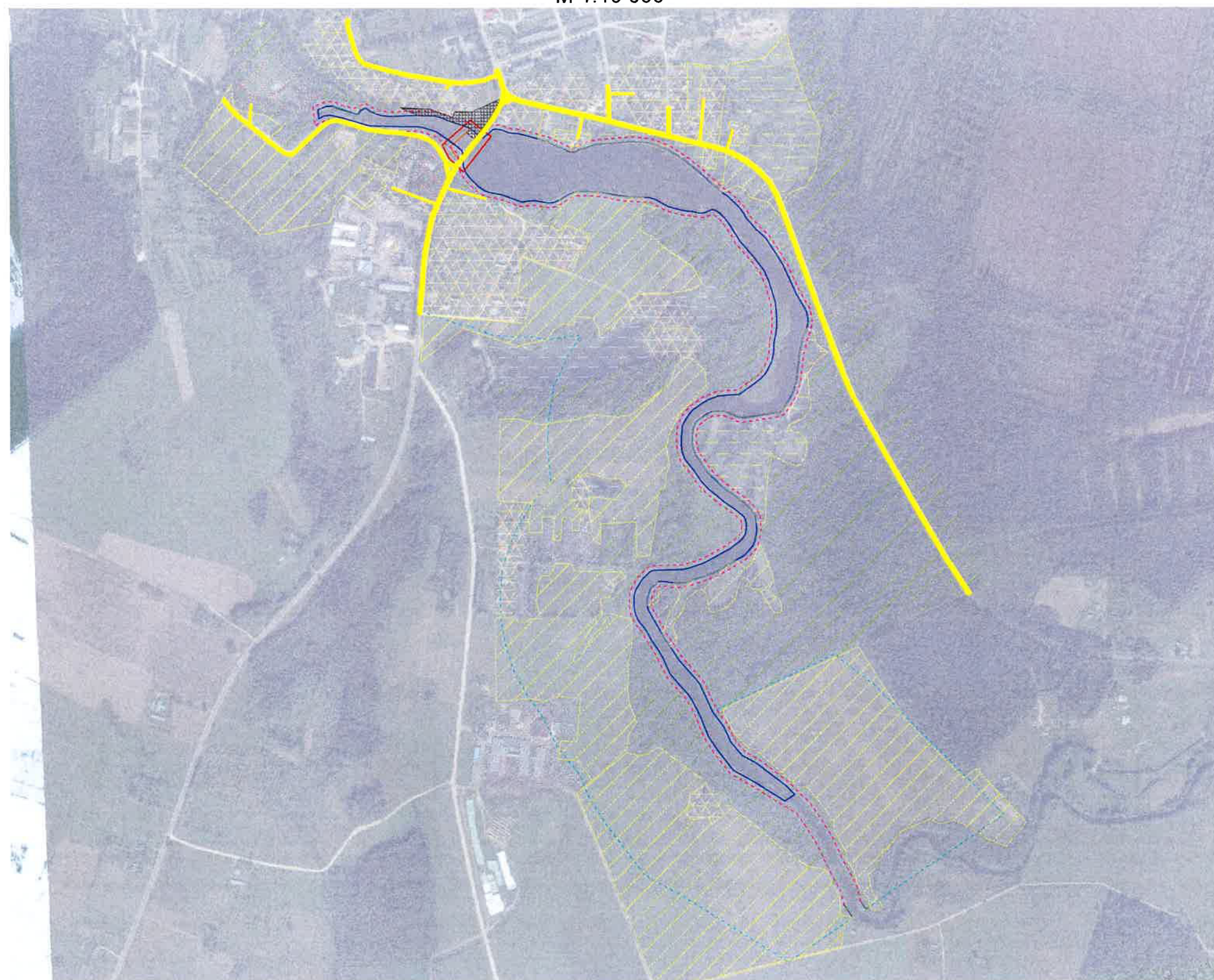
1. Latgales reģionālo vides pārvalde_____

2. Rēzeknes novada pašvaldība_____

3. Valsts zinātnisko institūtu " Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR""

4. ūdens objekta kopīpašniekiem (pēc saraksta)

N.P.K.	Kad nr.	Īpašuma nosaukums	Piezīmes
1	78170030501002	Brīvības iela 32, Fiziska persona	
2	78170040336	Pašvaldība	
3	78170040501	Brīvības iela 32, Fiziska persona	
4	78170040565	Pašvaldība	
5	78980090670	Pašvaldība	
6	78980100402	Pašvaldība	
7	78900030285	Pašvaldība	

Apzīmējumi:

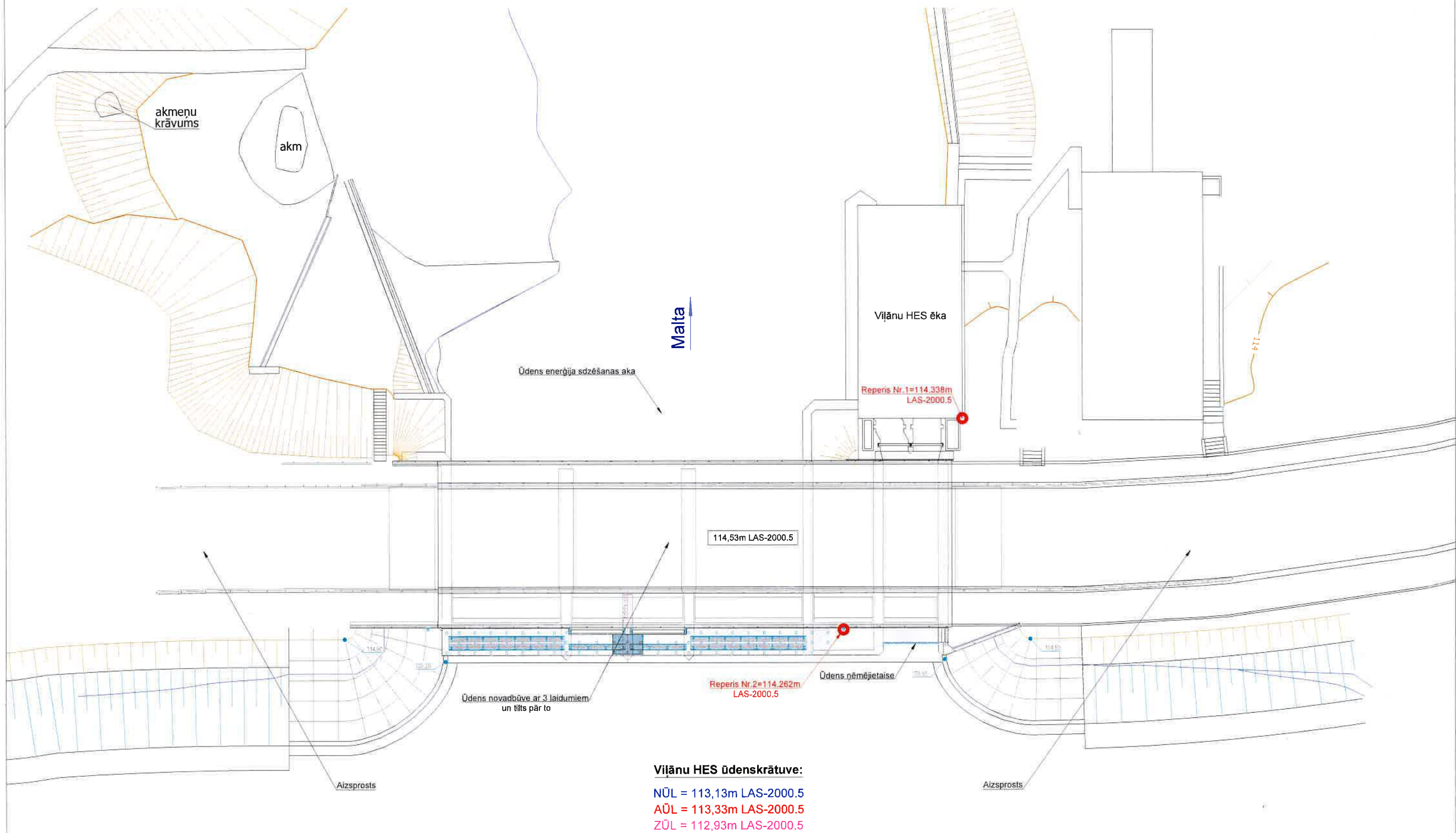
- HES būves
- Ūdenskrātuves robežas pie NUL=113.14 m LAS
- HES būvju aizsargjosla 15 m
- Tauvas josla 10m
- Maltas ūdensteces aizsargjosla 300 m
- Viļānu pilsētas teritorijā aizsargjosla 10 m
- Mežsaimniecībā izmantojamā zeme
- Lauksaimniecībā izmantojamā zeme
- Mazdārziņu teritorijas
- Rūpnieciskās apbūves teritorija
- Publiskās apbūves teritorija
- Ielas, ceļi
- Savrupmāju un mazstāvu apbūve
- Zeme zem ūdeņiem
- Inženierinfrastruktūras teritorija

Piezīmes:

1. Pārskata plāns sastādīts uz Microsoft Corporation piegādāta ortofoto pamata.
2. Ūdensteces krasta teritorijas plānotā izmantošana dota pamatojoties uz Viļānu pilsētas un Viļānu novada teritorijas plānojums, Teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi (sākot ar 16.10.2020.).
3. Aizsargjoslas noteiktas saskaņā ar Aizsargjoslu likumu.

<div><p>inženieru birojs</p></div> <div>Reģistrācijas Nr. 40003802725 Būvkomersanta reģ. Nr. 4119-R</div>				<div>Daugavas prospekts 27, Ikšķile, Ikšķiles nov., LV-5052 tālrunis: 65067695, fakss: 65067696 profecto@ibprofecto.lv, www.ibprofecto.lv</div>				<div>Pasūtītājs</div> <div>SIA "JANOVSKIS" Reģistrācijas Nr.42403002257</div>				<div>Brīvības iela 49, Viļāni, Rezeknes novads, LV-4650</div>							
<div>Amats</div> <div>V. Uzvārds</div> <div>Paraksts</div> <div>Datums</div>				<div>Objekta adrese</div> <div>Brīvības iela 32, Viļāni, Rezeknes novads, LV-4650</div>				<div>Ras. Nr.</div> <div>PP-01</div>		<div>Arh.reģ.</div> <div>PP-01</div>									
								<div>Mērogs</div> <div>Līguma Nr.</div>		<div>1:10 000</div> <div>-</div>									
<div>Rasēja</div> <div>J. Ļolāns</div>				<div>Pārbaudīja</div> <div>G. Birzēja</div>				<div>Projekta nosaukums</div> <div>Viļānu HES ūdenskrātuves ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi</div>				<div>Rasējuma nosaukums</div> <div>Pārskata plāns</div>		<div>Stadija</div> <div>-</div>		<div>Lapas Nr.</div> <div>1</div>		<div>Lapu sk.</div> <div>1</div>	

Shematisks hidromezgla plāns

Viļānu HES ūdenskrātuve:
NŪL = 113,13m LAS-2000.5
AŪL = 113,33m LAS-2000.5
ZŪL = 112,93m LAS-2000.5

 Inženieru birojs Reģistrācijas Nr. 40003602725 Būvkomersanta reģ. Nr. 4119-R	Daugavas prospekts 27, Ikšķile, Ikšķiles nov., LV-5052 tālrunis: 65067695, fakss: 65067696 profecto@ibprofecto.lv, www.ibprofecto.lv	Viļānu HES
	Sastādīja E. Logins	Viļānu HES hidrotehnisko būvju drošuma deklarācija
	Pārbaudīja G. Birzleja	Viļānu HES shematisks hidromezgla plāns